

gospodov spodnještajerski kmet ne boče nasedel. Gornještajerci bi radi najslabšo živino prodali za drag denar Spodnještajercem. To „pomoč“ Kmetijske družbe mi kratkoma odklanjamo. Brez take gornještajerske živine bomo že se izhajali.

Kakor se je ponesrečila že marsikatera akcija Kmetijske družbe, tako se je tudi ta. Nismo zastojali že večkrat povdarjali, da Kmetijska družba, taka kot je sedaj, ne nudi, pa tudi ne bo nudila našemu kmečkemu ljudstvu potrebne pomoči. Ponesrečena je njena živinorejska akcija; mi spodnještajerski živinorejci pa imamo še precej več pritožb, posebno glede delitve podpor iz zaklada za povzdigo živinoreje. Menimo imamo slovenski kmetje samo pravico čitati poročila, kako se podpore iz tega zaklada delijo na Srednje in Gornje Štajersko? Dokler se bo v Kmetijski družbi delalo po starokopitnem in počasnem ter enostranskem načelu in dokler ne dobimo lastnega oddelka Kmetijske družbe za Spodnji Štajer, v katerem bo imel odločilno besedo slovenski kmet, tako dolgo nimamo od Kmetijske družbe pričakovati pomoči za naš gospodarski napredek.

Ni naš namen, agitirati za to, da bi naši somišljeniki izstopili iz družbe, ne, ampak zahtevajmo odločno, da se Kmetijska družba preustroji tako, da bo res prinašala koristi onemu, za katerega je ustanovljena, kmetu. Glavno besedo v družbi imajo nemški graščaki in gosposki „kmetje“ iz mest. Kako poznajo ti ljudje težnje slovenskega kmeta, si lahko mislimo. Zatorej pridno pristopajmo h kmetijskim podružnicam, da tem močnejše ponovimo svojo zahtevo po samostojni Kmetijski družbi za Spodnji Štajer!

Politični ogled.

— Naš cesar se je na gostiji nadvojvode Karola Franca Jožefa v Švarcau nekoliko prehladil in dobil nahod. Par dni je moral ostati v sobi, a svoja opravila je izvrševal naprej. Sedaj je že mnogo boljše, kakor poročajo dunajski listi.

— V državnem zboru sta največji nemški stranki, nemško-narodna zveza in krščansko-socialni klub. Krščanski socialci nočejo vstopiti v nobeno vladno večino, vsled tega je zveza vseh Nemcev in Poljakov, ki je tvorila pod Bienenrothom večino, sedaj nemogoča, in ako nemško-narodna zveza noče razbiti parlamenta, je neobhodno potrebno, da se pritegnejo k večini tudi Čehi. Liberalni Nemci to dobro vedo, vendar se dosedaj še branijo z vsemi štirimi proti taki zvezi s Čehi. Dobro vedo, da bodo to dejstvo krščanski socialci takoj politično izrabili ter rekli volilem: Glejte, mi se nismo vezali s Čehi, pač pa to storijo liberalci, ki se celo hvalijo, da so nemško-narodni. Stališče krščanskih socialcev pa v tem slučaju koristi slovenskim težnjam, ker se tako mora ozirati vlada na slovenske stranke. Baron Gauč bo baje vključil nasprotstvu nemških nacionalcev imenoval dva češka ministra. Ze prihodnje dni se pričakuje ta sprememba.

Avstrijski soc. demokratje nemške narodnosti imajo ta teden strankin shod v Inomestu. Češka socialna demokracija, ki se je letos popolnoma ločila od nemške, ni poslala na shod svojih zastopnikov v pozdrav. Pri otvoritvi shoda je govoril strankin voditelj jud dr. Adler ter z veliko ogorčenostjo napadal ministrskega predsednika Gauča, ki je prvi minister, ki si upa v Avstriji odločno nastopati proti socialnim demokratom in grajati vse njihove napake.

— Zveza z Bosno. Pretekli teden so se vršila med našimi in ogrskimi ministri skupna posvetovanja zaradi boljših zvez z Bosno in Hercegovino. Vojaška uprava to zahteva. Zveza bo iz Budapešte in iz Dalmacije preko Zidanega mosta. Kakor poročajo listi, se je doseglo med ministri sporazumljenje. Nekatere proge se bodo morale na novo zidati, da se dobi čim krajša zveza z Bosno in Hercegovino.

— Na Hrvatskem bo še kljub hudim napadom od vseh strani nadalje Banovale Tomašič. Ponudil je sicer cesarju ostavko, a cesar je ni sprejel. Za razvoj političnih strank na Hrvatskem je zanimivo, da sta se sedaj po dolgi pogaianjih vendar le združili obe stranki prava, ter si izvolili za svojega načelnika dr. Mile Starčevića. Stranka prava je izmed vseh hrvatskih strank še najbolj katoliška.

— Vstaja na Kitajskem. Dosedaj je pet glavnih mest najbolj obljubljenih pokrajin v rokah ustašev. Mesto Kianking so ustaši zasedli v ponedeljek zvečer. Podkralj pokrajine Kvang je brzojavil v Peking, da se na cesarske čete ne more več zanašati in da tudi nima nikakega streljiva več. Vlada je v velikih skrbih, posebno, ker je večina vojaštva v večjih mestih s častniki vred stopilo na stran vstašev. Mladokitajci so popolnoma prepričani, da bo že v par tednih postala Kitajska ljudovlada. Imajo baje tudi že kandidata za ljudovladlo. Poročila zadnjih dni pa pravijo, da je sreča zopet obrnila hrbet ustašem in se nagiblje k vladnim četam.

Državni zbor.

Dunaj, dne 29. okt. 1911.

Prihodnja seja državnega zbora je v ponedeljek, dne 6. novembra. Nihče ne ve, ali bodo takrat na ministrskih klopih še sedeli isti možje, kot so včeraj pri zadnji seji, ali že drugi, novi. Kakor smo zadnjič poročali, se stališče ministrskega predsednika maje. Nemci so se izrekli proti temu, da bi se imenovala dva Čeha za ministra. Ta teden bo Gauč vse poskusil, da vendar pridobi Nemce za svoj načrt, se postaviti novo ministrstvo tudi s Čehi. Nagaja pa bare-

nu Gauč poljski voditelj Bilinski, ki je imel dne 27. oktobra v zbornici velik govor, poln skritih, a spretnih udarcev proti ministrskemu predsedniku, Bilinski si namreč želi, postati Gaučev naslednik, zato je njegovo pritaženo nasprotstvo tem nevarnejše.

Po razpravi o italijanskem vsučilišču, koja zadeva se je še odkazala proračunskemu odseku, se je začelo prvo čitanje državnega proračuna. Razprava še ni končana in se bo dne 6. novembra nadaljevala. Izmed Slovencev je govoril poslanec Brenčič. Med slovenskimi poslanci je poslanec Brenčič najmlajši. Mlade poslance se rado posluša, kadar prvič nastopajo. Pri Brenčiču pa je okolnost, da je premagovalec dvornega svetnika Ploja, privedla še več poslancev v njegovo bližino, da poslušajo njegova živahna izvajanja. Poslanec Brenčič govori gladko in s povdarkom prednaša ostre napade na nasprotnike. Govoril je v zbornici o krivičnih razmerah na Spodnjem Štajerskem pri političnih oblastih. Poslanec zahteva, da se nastavlja uradniki slovenske narodnosti in da se ne uporablja žandarjev za razne važne posle, za katere sploh nimajo prave sposobnosti. Pri sodnijah na Spodnjem Štajerskem se predstavljajo slovenski sodniki v druge sosednje dežele, pri nas pa nastavlja narod tuje ljudi, kateri sploh našega ljudstva ne razumejo, zategadelj je naše ljudstvo velikokrat po krivici kaznovano, ker sodnik ne zna jezika ljudstva.

Govornik navaja, kako se je pred par leti zgodilo v Ptuj, ko je imela Ciril Metodova družba tam občni zbor, kako so tistikrat Nemci divjali proti Slovincem in bili potem samo za par dni kaznovani, ker se slovenskim pričam ni verjelo, temveč samo policajem; en Slovenec je bil pa kaznovan, čeravno ni nikomur nič storil, ampak so ga Nemci zavoljo slovenskega znaka napadli, na tri tedne in vse stroške, poleg tega pa je bil še za 260 kron okrađen. Govornik je zahteval, da se celjsko slovensko-nemško gimnazijo spremeni v višjo in ptujska gimnazija podržavi, da ne bodemo samo Slovenci davek plačevali zraven, keristi pa nikakoršne imeli od nje. Z našimi dijaki se na tem zavodu zelo čudno postopa.

Osebnodohodninski davek se v nižjih stopinjah ne sme zvišati, ker mora kmečko ljudstvo tako preveč davka plačevati. Uradniki trdijo, da ne morejo izhajati pri tej draginji, pa je treba pomisliti, da se jim je v 10. letih itak trikrat zvišala plača.

Govornik vpraša vlado, kedaj se bo pomagalo kmečkemu stanu v gospodarskem oziru, in opozarja vlado, da naj nikar našega kmečkega ljudstva preveč ne obremeni, kajti potrpežljivosti ljudstva je tudi lahko enkrat konec. Kar se tiče poljedelskega ministristva zaradi 6milijonskega zaklada, kateri je namenjen za pospeševanje živinoreje, se je dosedaj uporabljal samo za druge reči. Spodnještajerci od tega zaklada niso skoraj nič dobili. Govornik je pozival vlado, da naj zanaprej kaj takega prepreči in naj skrbi, da bodo naši živinorejci imeli od tega denarja res kaj koristi.

Posl. Pišek je v imenu Slovenskega kluba pri ministrstvu za javna dela zaradi preložitve drž. ceste od Gornje Polskave, oziroma Slov. Bistrice v Konjice, posredoval. Po sedanjem načrtu bi bila nova, oziroma preložena cesta 9 metrov široka in bi stala 360.000 kron. Vlada pripozna, da je nujna potreba, to državno cesto preložiti, ker sedaj ima do 13 odstotkov strmine in po novi cesti bi znašala strmina samo do 5 odstotkov. Ta preložitev bi prišla mnogim posestnikom v veliko korist. Da se pa znižajo stroški, bode dala vlada načrte preurediti in se namerava zgraditi samo 7 metrov široka državna cesta, katere širokost bi tudi zadostovala.

Posl. dr. Verstovšek je v seji državnega zbora dne 28. oktobra vložil interpelacijo radi postopanja graške trgovske zbornice proti obrtno-nadaljevalni šoli v Šoštanju.

V seji draginjskega odseka dne 26. oktobra je bil po daljši razpravi sprejet predlog dr. Verstovškega:

1. C. kr. vlada se poziva, podpirati občinske uprave mest in trgov in v sporazumljenju z njimi oskrbovanje z živili, po možnosti velike trge z živili v prodaji na drobno oskrbovati in potrebno ukreniti, da se na več straneh vrši razprodaja; pri tem je treba skrbeti, da se za ubožnejše sloje v mestih oskrbi jo potrebne mestne in tržke mesnice.

2. Poljedelcem in živinorejcem se dovoljuje, svojo živino prosto klati, če to dovoljujejo zdravniško-redarstvene določbe, ali če živine iz katerihkoli drugih vzrokov ne morejo prodati. Zadruga za mesoprodajo naj vživajo tudi to prostost. S tem se varuje mesarska obrt, obenem pa je tudi proizvajalcem dana možnost, po zadržgah za mesoprodajo vnovčiti svojo živino.

V draginjskem odseku se je tudi razpravljalo o resoluciji, da se sme doma pečeni kruh svobodno prodajati, brez da bi se imelo za to pekovo obrt. Na ta način se da stopiti na prste onim pekom, ki kruh tako neprimerno podražijo. Sprejel se je tudi predlog, da naj opusti vlada letos carino na koruzo, da se ista lahko ceneje izvažajo iz Rumunije, ker se letos čuti v naših krajih povsod veliko pomanjkanje koruze.

Italijansko-turška vojska.

Italijani so si predstavljali, da bo zasedanje Tripolisa šlo gladko od rok. Upali so, da se jim Turki, oziroma Arabci niti ne bodo resno postavili v bran. Poročila zadnjih dni o bojih v Tripolisu pa pričajo, da se bodo imeli Italijani še precej časa trdo boriti

ter da bo padlo še tisoče in tisoče italijanskih vojakov, predno bo vsa Tripolitanija v rokah Italijanov.

Vojska se je še-le začela.

Prava vojska se še-le začela. Domačini v Tripolitani se upirajo za sedaj le Italijanom, a ker so tudi verski razlogi, bi gibanje utegnulo kmalu postati nevarno vsem Evropejcem. Dosedaj je dospelo pred Tripolis 30.000 domačinov, in sicer cela plemena s številnimi kamelami in velikimi zalogami jestvin. K četam je došlo več višjih turških častnikov. Vrhovno poveljstvo Turkov in Arabcev ima Husejnu Riza paša, učenec nemških častnikov iz Soluna. Že pred dnevi so arabske pomnožene čete baje iznenadile neko italijansko konjeniško četo, ter jo pobile. Zadnji dogodki so vzbudili pri Evropejcih v Tripolisu nemir, ker se je bati, da je italijanska vojaška moč v Tripolisu pre-slaba, se ustavljati paraščajoči turški in arabski moči.

Kakor vse kaže, se bo bojni ples še-le začel. Prvo je prišel nepričakovan odpor v Bengaziju, a sedaj je prišel na vrsto tudi Tripolis sam. Italijani so pripovedovali, kakor da bi Arabci komaj pričakovali, da jih rešijo izpod turškega jarma. Ko so zasedli Italijani Tripolis, so italijanski listi pisali, da so jih Arabci pozdravljali kakor odrešenike ter poljubljali roke italijanskim vojakom. Sedaj se je pokazalo, koliko resnice je bilo na vseh teh italijanskih pripovedovanjih. V očitvid italijanske vojne mornarice in vse v Tripolisu zbrane vojne sile so Arabci imeli pogum, da so se uprli Italijanom. Lahko si torej mislimo, kak sprejem čaka Italijane še-le v notranjosti! Vrhovni italijanski poveljnik general Kaneva postopa, kakor se vidi, kot pravi mož sablje. Ustreliti je dal dne 25. oktobra 31 Arabcev; na ta način spravljajo Italijani vsak dan svoje sovražnike na drugi svet. To je gotovo odločno postopanje, ki pa Italijanom ne pridobi domačinov, pač pa rodi mnogo novega sovražstva. Gotovo pa je, da čakajo Italijane v Tripolisu še bridke ure.

Vroč boj blizu mesta Tripolis

se je vršil dne 26. oktobra. Italijani poročajo, da je bilo na turški strani 1000 mrtvih in 4000 ranjenih. O svojih izgubah pa Italijani pravijo, da ne znašajo več kot 100 mrtvih in nekaj stotin ranjenec. Angleški listi pa poročajo, da so izgubili Italijani v tem boju blizu 700 mož. Kako resnice poročajo Italijani, se tudi razvidi iz tega, ko na eni strani pišejo, da so imeli Turki 1000 mrtvih in 4000 ranjenih, a so se morale vključ temu italijanske čete — umakniti. Italijanski listi pišejo o tem vročem boju:

Po mirno minuli noči je bilo ob zori opazovati, da se pripravljajo Turki, podpirani od Arabcev, na nov boj. Bila je to očitvidno velika četa oboroženih, približno 6000 mož. Takoj po solnčnem vzhodu so italijanski zrakoplovi izsledili sovražnikove postojanke. Boj je bil srdit, zlasti na središču, ker je sovražnik hudo napadel; pri tem je prišel celo do italijanskih utrd. Sovražnik je poslal prve čete v boj v raztegnjenih vrstah in jih je ojačeval iz dveh velikih rezerv. Nato je prodiral sovražnik v zaprtih vrstah in je skušal predreti naše vrste, vendar je bil po hudi borbi odbit z velikimi izgubami. Tudi na najskrajnejšem levem krilu je bil boj zelo hud. Sovražnik je skušal zajeti naše čete od strani, kar se je pa popolnoma ponesrečilo. Štirje veliki topovi, nastavljeni na nekem hribčku, so streljali na sovražnika.

Nekoliko oddelkov 44. pešpolka je pustilo, da so prišli Arabci do utrd, ne da bi streljali, ter so pričeli, potem, ko je prišel sovražnik prav blizu, močno streljati, tako, da je bil sovražnik ob velikih izgubah prisiljen, umakniti se. Nato so naše pehotne čete zapustile utrdbe, in so napadle sovražnika z bajoneti. Arabci so se nekoliko časa branili, potem so se pa razkropili.

Osma stotnica 84. pešpolka je po sijajnem napadu z bajoneti osvojila zeleno zastavo Arabcev ter je isto vrgla nazaj. Kljub streljanju vojne ladje „Sicilia“ so Turki skušali nastaviti topove, kar se jim pa ni posrečilo. Izgube sovražnika so precej velike. Na bojišču je padlo najmanj 1000 vojakov, veliko jih je bilo pa ranjenih. Naših izgub ni možno točno navesti, mrtvih in ranjenih utegne biti okoli 100 ali nekaj več. (Se teh niso mogli Italijani točno naštet, dočim so na turški strani točno našeli najmanj 1000 mrtvih!!)

Klanje kristjanov v Bengaziju.

Iz Bengazija javljajo, da je prišlo tam do velikega klanja kristjanov. V noči od 24. do 25. oktobra je namreč nek vodja Arabcev dal od par sto svojih pristavev obkoliti katoliški misijonski zavod. Voditelj hiše, pater Humbert, se je hotel pogajati z voditeljem te druhal. Ponudil se je, da pretrpi vse muke, samo da se prizanese njegovim varovancem. Ravnatelj misijona je bil usmrčen z udarcem sablje in truplo razmesarjeno. Nato je zadela vse prebivalce hiše enaka usoda. Od misijonske hiše so se podali morilci v katoliško zavetišče otrok, kjer so umorili patra Josipa od kongregacije sv. Kamila ter povzročili med 10- do 12letnimi otroci strašno krvavo klanje. Deklice in dečki so bili odkupljeni otroci sužnjev. Več Evropejcev, ki so prihiteli, da bi čuvali oba zavoda, je bilo tudi ranjenih. — Novejša poročila pravijo, da vest o klanju kristjanov ni resnična. Izmislili so si baje Italijani, da bi pridobili Evropejce na svojo stran.

Zveza med Bolgarijo in Grško.

Med Bolgarijo in Grško je došlo do zveze za slučaj vojske s Turčijo. Glasilo vlade, „Mir“, je objavilo izjavo, da če bi Turčija napadla Grško, Bolgarija tega ne bo mirno gledala; enako izjavo je prine-

slo glasilo grške vlade, v kateri je rečeno, da Grška ne bo mirno gledala, ako bi napadla Turčija Bolognijo.

Gospodarske posledice vojne.

Italijanska mlinarska delniška družba „Molini veneti Emiliana“, ki ima v Turčiji svoje glavno ozemlje za spečavanje moke, je morala radi vojne ustaviti dobavljanje blaga in odpustiti velik del delavstva. Tudi v italijanskih tovarnah sladkorja je nastopila kriza, ker ni moglo pošiljati blaga v Turčijo. Turška vlada je določila, da je odslej uvedena za blago iz Italije 100odstotna carina. Nepričakovano hudi odpor arabskega prebivalstva v Tripolisu vzbujala strah, da se vojna podaljša, kar bi seveda zelo povečalo vojne stroške. Vojne stroške se ceni na 200 milijonov lir en mesec. Vlada je računala z dvomesečno vojno in razpoložljiva sredstva znašajo 400 milijonov lir. Vsakdanji vojni stroški znašajo 6 do 7 milijonov lir. Italija bo morala najeti zopet novo posojilo.

Novejša poročila.

Napad Turkov dne 26. t. m. na Italijane je bil strašen. Laško poročilo pravi, da so Italijani po izredno hudem boju sicer napad odbili, da pa se boj ni odločil, ker je velika večina turške vojske nedotaknjena in čaka dalje v svoji prejšnji postojanki. Po poročilu generala Kaneve je bilo Lahov 12.000, Turkov pa blizu 3 do 4 tisoč. Po istem poročilu se je odločila bitka ugodno za Lahe vsled tega, ker so slednji prevarali sovražnika, da je prišel v območje topov laških ladij, ki so ga prisilile, da se je umaknil. Lah so se zdaj umaknili nazaj, baje ker je smrad trupel neznosen in ker trupla okužujejo vodo. V Tripolisu je odšlo iz Sicilije nadaljnjih 5000 vojakov. Rodova Tibu in Tuareg, ki štejeta 10.000 mož, sta se pridružila turški armadi. Dočim govorijo Lah o tisočih mrtvih Arabcev, o svoji izgubi še danes ne povedo niti približne številke. Pri Tripolisu je okoli 60 tisoč Turkov in Arabcev. Pri napadu iz zasede so bili Italijani skoro popolnoma pobiti. Le s težavo se jim je posrečilo, vzdržati svoje postojanke. Vstaja v Tripolisu je povzročila vnovič krvave boje, pri katerih je menda padlo 180 Italijanov. Italijani preiskujejo nadalje poslopja, da bi našli skrito orožje. Vsak dan ustrelje 40 do 50 Arabcev.

Da Lahom huda prede, dokazuje poročilo, da je laško brodovje dobilo nalog, da zasede otoke v Egejskem morju. — Srbija iz varnostnih ozirov mobilizira vojaštvo ob Drini.

Turško vojaštvo v Tripolisu je baje z vsem preskrbljeno, da lahko deželo leta in leta brani. Tripolis bo postal za Italijane veliko pokopališče.

Italijane spremlja zadnje dni nesreča. Dne 23. oktobra so bili Italijani pri Gargarehu in Karbiju blizu mesta Tripolis hudo tepeni. Turki in Arabci so imeli v boju ugodno postojanko, njih strelji so kar vrstoma morili Italijane, ki so imeli na stotine mrtvih in ranjenih. Turki so zasedli več važnih utrdb. Beg Italijanov je bil splošen. Mnogo Italijanov je bilo vjetih. V italijanski armadi baje ni pravega reda in discipline. Italijani so tudi zelo slabi strelec, kar pa se o Turkih in Arabcih ne more reči. — Novejša poročila pravijo, da so Turki zopet zasedli studence pri Bumeliano. S tem je izgubilo mesto Tripolis edini vir pitne vode. Ta izguba utegne postati za Italijane usodopolna. Poroča se tudi, da so Turki in Arabci zopet zasedli mesti Tripolis in Bengazi, a ti dve poročili bosta najbrž prezgodnja.

Razne novice.

Iz sodne službe. Imenovan je pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Mariboru dr. Milko Gaber avskultantom v področju graškega nad sodišču.

Odlikovan konjiški rojak. Sveti oče je odlikoval našega rojaka gospoda Jakoba Pukla, posestnika v Enzersdorfu pri Dunaju, s častnim križcem.

Bijski kuhinji v Mariboru so premilostljivi gospod knez in škof zopet darovali 50 K; za mili dar se jim priskrbo zahvaljuje — odbor.

Pogreb dr. Jos. Vošnjaka. Bil je megleni dan dne 23. oktobra, ko se je na prijaznem gričku na Visovljah pri Sv. Venčesu nad Slov. Bistrico zbrala velika množica slovenskega ljudstva, da spremi k zadnjemu počitku odličnega rodoljuba in pisatelja, dr. Josipa Vošnjaka. Slovesen je bil njegov pogreb. Dasi ravno je bilo slabo vreme, vendar je prišlo veliko število rodoljubov spremljat starostaj. Slovenec na njegovem zadnjem potu. Pogreba se je udeležilo 10 duhovnikov, vodil ga je od hiše do Sv. Venčesla župnik in pisatelj Pankracij Gregorc. Pevski zbor je pri Vošnjakovi hiši in na grobu zapel dve žalostinki. V slovo rajnemu rodoljubu so govorili ob grobu župnik Gregorc, ki je omenjal pokojnikovo delovanje za duševni in telesni blagor naroda, dr. Hešič kot zastopnik Slovenske Matice, nečak pokojnika dr. Bogumil Vošnjak in profesor Perušek iz Ljubljane. Ko so spuščali rakev v hladni grob, je zajokalo ljudstvo, kajti z Vošnjakom je izgubilo odkritosrčnega in zvestega svojega prijatelja. — Prijatelj pokojnikov nam poroča o zadnjih njegovih urah sledeče: Dr. Vošnjak si je sam določil obleko, v kateri ga naj pokopljejo. Mirno se je pripravil na smrt. Ne dolgo pred smrtjo se je izrazil: „Rad umrjem! Čemu še sploh živim?“ Mirno, brez vsakega boja je zaspal. Dan pred svojo smrtjo dne 20. oktobra je opolnoči zapisal v svoj dnevnik sledeče zanimive besede: „O večni Bog, bodi milostljiv duši moji! Ne sodi je preostro! Blagoslovi moj

ubogi slovenski narod, da bo združen z drugimi Slovani dosegel vzvišeni cilj, ki si mu ga v svopi neskončni modrosti določil v zgodovini človeštva!“ — Bodi blagomu pokojniku lahka zemljica, katero je tako ljubil!

Lepa zmaga. V mestu Kamniku na Kranjskem je pri občinskih volitvah v vseh treh razredih zmagala katoliško-narodna stranka. Navdušenje med pristasi je velikansko, ker je to prvo večje slovensko mesto, kjer bodo gospodovali katoliško-narodni občinski očetje. Vseposod gremo naprej.

Iz nemške hiše. Poročali smo že, da so si zastopniki spodnještajerskih štajercijancev, Malik, Markl in Wastian, hudo v laseh. Markl in Wastian sta pozvala Malika na dvboj. Častni sod, ki se pred vsakim dvbojem posvetuje, ali napovedani dvbojevniki niso storili keđaj kaj takega, da ne smejo več dati zadoščenja, je izrekel, da Malik nima več pravice do dvboja. Pustil si je že reči, da je lažnjivec, obrekovalec, a se ni dvbojeval. Vsled tega se dvboj sedaj ne bo vršil, a „štajerčevi“ poslanci se bodo gotovo še dalje napadali.

Češka živina. Opozarjamo v tej zadevi na članek na prvi strani: „Kako se briga Kmetijska družba v Gradcu za blaginjo kmeta.“

Evharističen shod (za počestitev presv. Rešnjega Telesa) za celi svet se bo vršil prihodnje leto na Dunaju. Letos je bil na Španskem v Madridu. Pokroviteljstvo čez shod je prevzel naš presviti cesar, kar je neizmerno razveselilo vse dobre katoličane.

Zopet vinski davek. V sobotni seji državnega zbora dne 28. oktobra je mimogrede omenil finančni minister Mayer tudi, katere davčne načrte hoče predložiti. Imenoval je: davek na žganje, na pivo, vino, samodreče (avtomobile), na dedščino, vžigalce itd. Ni pa se izrazil, ali ima v mislih samo davek na vino v steklenicah, ali pa sploh na vino. Treba je torej, da so naši vinogradniki zopet na straži.

V Avstriji živinoreja nazaduje, ker jo vlada premalo podpira. To nam kažejo naslednje številke: V Avstriji je na sto ljudi 36 goved, v Nemčiji pa samo 34. In vendar se na Nemškem ne potegujejo za vpeljavo argentinskega mesa, temveč pospešujejo v veliko večji meri kot pri nas, domačo živinorejo, zato je tudi v Nemčiji blagostanje kmeta in obrtnika veliko boljše nego pri nas.

Naše zadržno in gospodarsko delo. V četrtek, dne 28. oktobra se je vršila v Mariboru glavna skupščina štajerskega pododboru Zadrzne zveze v Ljubljani. Navzočih je bilo nad 60 zastopnikov spodnještajerskih zadrug. Zborovanje je otvoril predsednik pododboru, g. dr. Hohnjec, ki je iskreno pozdravil vse navzoče, posebej še župana g. Antona Beleca iz St. Vida pri Ljubljani, dež. poslanca Ozmeča in Novaka ter zastopnika Kmetijske družbe, župana Thalerja. Zborovanje je vodil deželni poslanec O z m e c. Župan Belec je nato predaval o strojnih zadrugah. Zanimivo predavanje se bo pričelo v „Gospodarskih Novicah“. Nadrevizor Pušenjak je poročal o delovanju pododboru v letu 1910. Zadrzna Zveza je zelo živahno delovala, pomagala je slabim članicam, v času, ko je bilo splošno pomanjkanje denarja, je dobro izhajala, je strogo nadzorovala članice, z okrožnimi zadržnimi shodi in tečaji je vzbujala med ljudstvom smisel za zadržništvo. Na novo so se ustanovile 4 zadrge, k Zvezi je pristopilo osem zadrug, odpadli ste samo dve; skupno šteje sedaj Zadrzna Zveza na Spodnjem Štajerskem 103 članice, med temi je 89 posojilnic. Včlanjenih je bilo v naši organizaciji okrog 22.000 članov. Hranilnih vlog imajo naše posojilnice 18 milijonov kron, prometa je bilo v letu 1910 28 milijonov. Čisti dobiček je znašal nad 65.000 kron. Naše posojilnice so imele skupno 2 milijona odvišnega denarja, in sicer v času, ko je bilo pomanjkanje denarja povsod, kar je gotovo veselo znamenje. Zadrzna Zveza je priredila dva zadržna tečaja, kojih udeleženci vzorno delujejo v domačih zavodih. Mnogo številni so bili okrožni zadržni shodi in gospodarska predavanja. Revizij se je izvršilo 55. Zadrzna zveza deluje z vso vneto za gospodarski napredek našega ljudstva, za živinorejo itd. Naše stremljenje gre na to, da se ustanovi samostojna Zadrzna Zveza za Spodnje štajersko, ki bo sprejemala samo štajerske zadrge. Samostojna Zadrzna zveza bi bila velikega pomena za naš gospodarski razvoj, središče v Ljubljani pa bi se razbremenilo, toda Ljubljana bi še vedno ostala središče jugoslovanskega zadržništva. Samostojna Zadrzna Zveza v Mariboru bi bila tudi velikega narodnega pomena. Poročilo se je vzelo z odobravanjem na znanje. V načelnitvo pododboru se je izvolil nato stari odbor. Nato se je sklenilo, da smejo posojilnice v bodoče sprejemati le take članice, ki še niso člani kake druge zadrge z neomejeno zavezo. Razprave o posameznih točkah so se udeleženci pridno udeleževali. Predital se je še dopis poslanca dr. Benkoviča, v katerem naglašal, da je poslanec Pantz stavil v državnem zboru predlog, naj da država malim posojilnicam v alpskih deželah posojilo na nizke obresti, da morejo te zadrge dati posojila kmetom, ki so v beži. Slično resolucijo je poslala glavna skupščina na poljedelsko ministrstvo, ki se prosi, naj tako pride na pomoč slabim posojilnicam na slovanskem jugu. Predsednik zaključil nato lepo in zanimivo zborovanje. Naše gospodarsko in zadržno delo bo rodilo gotovo obilo dobrih sadov.

Zadrzne šole četrti tečaj se prične dne 3. novembra t. l. Ker so se dosedajni tečaji izvrstno obnesli in so se naučili slušatelji za trgovino in zadržništvo res mnogo potrebnega, so vsi hvaležni šoli, ki jih je sprejela v pouk. V Zadržno šolo se sprejemajo kmečki mladeniči, ki so stari najmanj 16 let, če

znajo dobro brati in pisati. Šola traja od Vseh svetih pa do Velike noči prihodnjega leta, torej le zimski čas. Ker za to šolo ni treba plačati tudi nobene šolnine, priporočamo našim boljšim posestnikom, da pošljejo svoje sinove v Ljubljano v Zadržno šolo. Kdor se hoče vpisati, naj pošlje takoj svoj krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in 5 kron vstopnine na naslov: Slovenska trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg št. 2. Tam je dobiti tudi vsa druga pojasnila!

Slov. kat. izobr. društvo „Kres“ v Gradcu. Dne 22. oktobra se je vršil ob veliki udeležbi in zanimanju članov IV. redni občni zbor društva „Kres“. Iz poročil odbora omenjamo glavne stvari: Blagajnik Iv. Gajšek poroča, da je imel „Kres“ v minoletem letu 1585 K 09 vin. dohodkov. Stroškov je bilo 1562 K 22 vin. Tajnik poroča, da je imel odbor v minoletem letu 21 sej. Predavanj je bilo skupno s poučnimi tečaji 49. Predavali so razni gospodje, namreč: Vlč. g. Ljubša, dr. A. Zdešar, dr. Hohnjec, dr. I. Krek, poslanec Gostinčar in gosp. urednik „Bogoljuba“, J. Kalan. Največ predavanj pa so imeli naši katoliški akademiki „Zarjani“, kateri so vodili tudi socialni kurz, računsko vaje in pouk o zadržništvu. Na novem odru je priredil „Kres“ že 7 igrokazov. Razun tega pa je imel še pet domačih zabav ob raznih prilikah. V „Kresu“ so se v minoletem letu na novo osnovali sledeči odseki: Orel, Dekliška zveza, tamburaški zbor in fantovski pevski zbor. Vsi odseki so dobro izvrševali svoje naloge in storili, da se je novim članom, ki jih je pristopilo od lani 161, omilil „Kres“, kjer so našli skozi celo leto obilo poštene zabave. K temu je izboru pomoglo tudi dejstvo, da se je preselil „Kres“ dne 1. maja v slovenske prostore v hiši društva Sv. Marte. „Kres“ je pa posredoval tudi glede prenočišč in in služb za one Slovence, ki so se oglasili v njem. Preskrbel je delo 30. rokodelcem in jim dal prenočišča, oziroma poskrbel stanovanja. Dopisi, ki prihajajo na „Kres“ v tem oziru, so nam priča, da Slovenci po domovini poznajo „Kres“ in njegovo, sicer težavno, ali vendar uspešno delo. Tako naj bi bilo i nadalje. Kdor misli iti v Gradec, naj tega ne stori poprej, dokler ne vpraša za svet v „Kresu“, ki mu drage volje odgovori. Pismu naj se vedno priloži znamka za odgovor. Opozarjamo zlasti naša društva, naj priporočajo „Kres“ znancem, ki so morda že v Gradcu, a še ne vedo zanj. Izvolil se je za leto 1912 sledeči odbor: Fr. Vehovar, mizar, predsednik; Rado Kozar, slikar, podpredsednik; Fr. Kvas, krojač, tajnik; J. Tramšek, mizar, blagajnik; Pavel Rupnik, stud. iur., knjižničar; Al. Pukšič, zidar, gospodar; Erman, Viptnik in Globočnik, vsi mizarji, pa za namestnike. Nato je sledilo predavanje gospoda Puntarja, kateri nam je z živo besedo naslikal delovanje „Kresa“ dosedaj, iz katerega naj se učimo, delati naprej. Doslej se je pokazalo, da more le društvo, katerega člani so prežeti krščanske misli, dosežati uspehov za zapuščene graške Slovence. Burno odobravanje je bilo požrtvovalnemu socialnemu delavcu dokaz, da smo vsi do zadnjega njegovih misli. Nato je naznanil tajnik, da se danes poslavlja od „Kresa“ naš prvi zvesti delavec Ivan Gajšek, ki otvori svojo mizarsko delavnico v Poljčanah. Člani so vrlega tovariša živahno pozdravljali v dokaz, kako cenijo požrtvovalno delo. Nato se je zaključil občni zbor.

„Zarja“, kat. akad. tehn. društvo v Gradcu, si je izvolilo na I. rednem obnem zboru dne 27. t. m. sledeči odbor: cand. iur. Jakob Hodžar, predsednik; stud. iur. Franc Detela, podpredsednik; stud. phil. I. Sivec, tajnik; stud. phil. Josip Gombotz, knjižničar; stud. geog. France Verce, gospodar; stud. iur. Josko Senk, odb. namestnik.

Slov. Straža posreduje — srečo! Kdo ne želi nekoč zadeti glavnega dobitka? In to ni niti tako težko. Pred vsem je treba imeti srečko, in Slov. Straža posreduje, da si tako vsakdo, ki si v upanju na glavni dobiček hoče utrgati mesečno par kron, na prav lahek način pridobi. Torej par kronic mesečno in glavni dobiček mora biti zadet! Ker je tedaj cela stvar tako priprosta in poceni, naj bi nikdo ne odlašal, ampak takoj pisal Slovenski Straži, da mu v obliki srečke preskrbi vstopnico v krog tistih srečnih, ki imajo upanje, da zadenejo glavni dobiček. Pri prodaji vsake srečke pa Slovenska Straža zasluži, tudi nekaj kronic, katere ji bodo v prid obmejnih Slovencev gotovo dobro došle. Vsa potrebna nadaljna pojasnila daje in naročilne listke razpošilja za Slovensko Stražo iz prijaznosti g. Valentin Urbančič, knjigovodja Vzajemnega podpornega društva v Ljubljani.

Marijin kolek. Krasen Marijin kolek s podobno romarske cerkve na Brezjah, je v zalogi Slovenske Straže v Ljubljani. Opozarjamo na ta kolek posebno č. župne urade in članice Marijinih družb, da ga vedno rabijo na svojih pismih. Posamezni kolki so po 2 vin. Naročajo se v pisarni Slov. Straže v Ljubljani.

Trgatev v Evropi. Iz vseh krajev prihajajo poročila, da je letošnja trgatev povoljna. Italija računa na 41 milijonov hektolitrov (leta 1910 samo 29 milijonov); Francoska je pridelala 45 milijonov hektolitrov; Španiji je veliko škodovala letošnja vročina, vendar računa na 16 milijonov hektolitrov; na Portugalskem je naredila peronospora precej škode, vendar pa bo srednje dobra letina. Izredno dobro je izpadla trgatev v Nemčiji, in sicer tako, da si morajo države, ki izvažajo v Nemčijo vino, poiskati drugih vinskih trgov. Najslabša trgatev je pa na Grškem. V Avstriji je bilo splošno srednje vinsko leto.

Vinorejce opozarjamo na današnji inserat dež. odbora glede naročitve cepljenih trt. Ker je rok krtek (10. nov.), se morajo tisti, ki hočejo dobiti trte iz deželenih nasačev, takoj potrigrati za nje. Vsekako